Logică computațională
Curs 2

Lector dr. Mihiș Andreea-Diana

…

…010101000011010101000111001001001001000101001110000101010100010001001001 0

0010010100010001001001000100000011100010100102010101000111001001110100101 00

1000100100101001010001100011010101010001…

Reprezentarea binară a nr.

- într-o locație de memorie – k octeți = n biți (8, 16, 32, 64)

n-1	n-2	…	2	1	0

cel mai semnificativ

cel mai puțin semnificativ

Reprezentarea nr. întregi fără semn

$x_{(10)} \rightarrow y_{(2)}$

0					
n-1	n-2	…	2	1	0

Intervale de reprezentare

0	**0**	**…**	**0**	**0**	**0**
n-1	n-2	…	2	1	0

$= 0$

1	**1**	**…**	**1**	**1**	**1**
n-1	n-2	…	2	1	0

$= 2^n-1$

n = 8	[0 , 255]
n = 16	[0 , 65535]
n = 32	[0 , 4 294 967 295]
n = 64	[0 , 18 446 824 753 389 551 615]

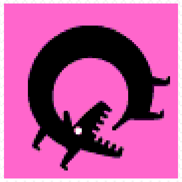

Aritmetica nr. întregi fără semn

- adunarea

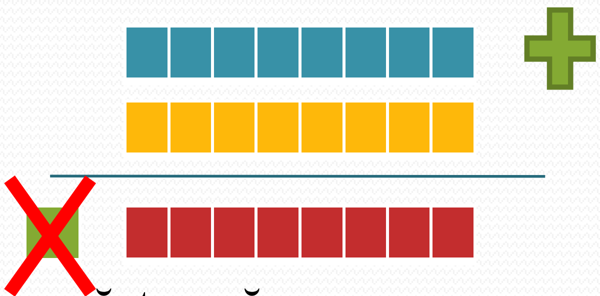

nu se păstrează
în rezultat

- scăderea

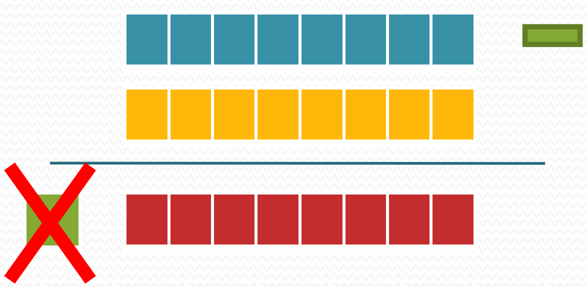

nu se păstrează
în rezultat

- înmulțirea

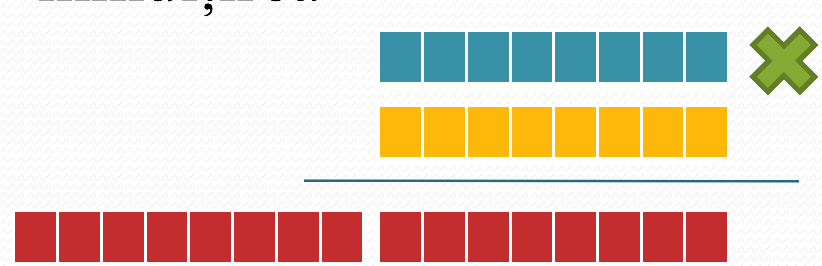

- împărțirea

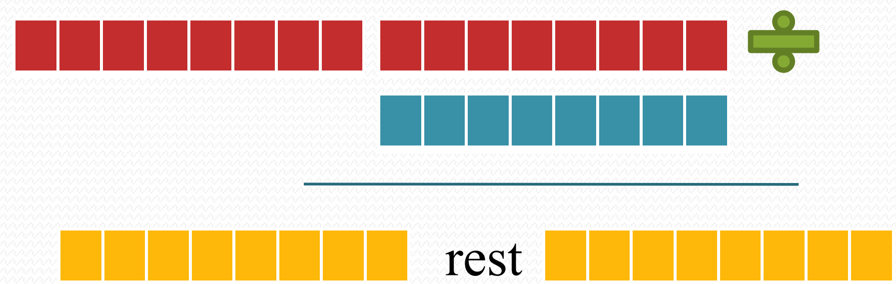

Algoritmul de înmulțire a întregilor fără semn

DATE deînmulțitul **M** și înmulțitorul **Q**

CA←0

PENTRU i ← 1,n EXECUTĂ

  DACĂ $\mathbf{Q_0}$=1 ATUNCI

    CA ←**A**+**M**

  SF. DACĂ

  CAQ se deplasează spre dreapta cu 1 poziție

SF. PENTRU

REZULTATE **AQ**

M	**C**	**A**	**Q**

Algoritmul de împărțire a întregilor fără semn

DATE deîmpărțitul **AQ** și împărțitorul **M**

PENTRU i ← 1,n EXECUTĂ

   CAQ se deplasează spre stânga cu 1 poziție

   DACĂ **CA** ≥ **M** ATUNCI

       $\mathbf{Q_0} \leftarrow 1$

       CA ←CA-M

   ALTFEL

       $\mathbf{Q_0} \leftarrow 0$

   SF. DACĂ

SF. PENTRU

REZULTATE câtul **Q** și restul **A**

M	C	A	Q

Coduri de reprezentare a întregilor cu semn

- scopul: - simplificarea operațiilor (-)
- convenție întreagă (supraunitară)

$n \in \{8,16,32,64\}$

bitul de semn

0 + 1 −

Codul direct

$x \in \mathbb{Z}, |x| < 2^{n-1}$

$$[x]_{dir} = \begin{cases} x & , \text{dacă } x \geq 0 \\ 2^{n-1} + |x|, & \text{dacă } x \leq 0 \end{cases}$$

dezavantaj: $[+0]_{dir}$: $|0|0...0|$ şi $[-0]_{dir}$: $|1|0...0|$

Codul invers

$x \in \mathbb{Z}, |x| < 2^{n-1}$

$$[x]_{inv} = \begin{cases} x & , \text{dacă } x \geq 0 \\ 2^n - 1 - |x|, & \text{dacă } x \leq 0 \end{cases}$$

dezavantaj: $[+0]_{inv}$: $|0|0...0|$ şi $[-0]_{inv}$: $|1|1...1|$

Codul complementar

$x \in \mathbb{Z}$, $|x| < 2^{n-1}$

$$[x]_{compl} = \begin{cases} x\text{ , dacă } x \geq 0 \\ 2^n - |x|\text{, dacă } x < 0 \end{cases}$$

Obs.: dacă $x \leq 0$, $[x]_{compl} = [x]_{inv} + 1$

dacă $x \geq 0$, $[x]_{compl} = [x]_{inv} = [x]_{dir}$

avantaj: $[+0]_{compl}$: $|0|0\ldots0|$

nu e nr.: $|1|0\ldots0|$

Intervale de reprezentare

n= 8 [-127 , 127]

n=16 [-32767 , 32767]

n=32 [-2 147 483 647 , 2 147 483 647]

n=64 [-9 223 412 376 694 775 807, +9 223 412 376 694 775 807]

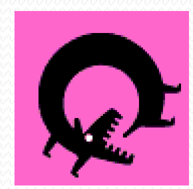

Operații în cod complementar: ⊕

$$\forall a,b \in [0,2^n),\ a \oplus b = \begin{cases} a + b & \text{, dacă } a+b < 2^n \\ a + b - 2^n & \text{, dacă } a+b \geq 2^n \end{cases}$$

Reguli: dacă a și b au același semn ≠ semnul a ⊕ b – **depășire**

t_{n-1} se pierde (nu se păstrează în rezultat)

$[x+y]_{compl} = [x]_{compl} \oplus [y]_{compl}\ \forall x,y \in \mathbb{Z}$, a. î. $|x|, |y|, |x+y| < 2^{n-1}$

$[x-y]_{compl} = [x]_{compl} \oplus [-y]_{compl}$

Convenția subunitară

$n \in \{8,16,32,64\}$

bitul de semn

0 + 1 −

Coduri

$x \in |R$,$|x| < 1$ cu max. n-1 cifre după ”,”

$$[x]_{dir} = \begin{cases} x \ , \text{dacă } x \geq 0 \\ 1 + |x|, \text{dacă } x \leq 0 \end{cases} \qquad [x]_{inv} = \begin{cases} x \ , \text{dacă } x \geq 0 \\ 2-2^{-n+1} - |x|, \text{dacă } x \leq 0 \end{cases}$$

$$[x]_{compl} = \begin{cases} x \ , \text{dacă } x \geq 0 \\ 2-|x|, \text{dacă } x \leq 0 \end{cases}$$

Obs.: dacă $x \leq 0$, $[x]_{compl} = [x]_{inv} + 2^{-n+1}$

dacă $x \geq 0$, $[x]_{compl} = [x]_{inv} = [x]_{dir}$

Operații

$$\forall a,b \in [0,1),\ a \oplus b = \begin{cases} a + b & \text{, dacă } a+b < 2 \\ a + b - 2 & \text{, dacă } a+b \geq 2 \end{cases}$$

Reguli: dacă a și b au același semn ≠ semnul $a \oplus b$ – **depășire**

t_{n-1} se pierde (nu se păstrează în rezultat)

$$[x+y]_{compl} = [x]_{compl} \oplus [y]_{compl}$$

$\forall x,y \in |R$, a. î. $|x|, |y|, |x+y| < 1$ cu max. n-1 cifre după ”,”

$$[x-y]_{compl} = [x]_{compl} \oplus [-y]_{compl}$$

Reprezentări ale nr. reale

- se aproximează la nr. raționale
- pe k octeți (biți: 8, 16, 32 – cuvânt, 64 – dublu cuvânt)

Reprezentarea în virgulă fixă

- n biți
- $-2^{I} + 2^{-F} \leq |x| \leq 2^{I} - 2^{-F}$
- Dezavantaj: pierderea cifrelor cele mai semnificative

partea întreagă: I

partea fracționară F

	0			,				0
n-1	I-1	…	0	-1	…	2-F	1-F	-
n-1	n-2	…	F+1	F	…	2	1	0

bitul de semn

0 +   1 −

Reprezentarea în virgulă mobilă (flotantă)

- precizie mai mare (pt. nr. f. mari / f. mici)
- la depășire se pierd cifrele cel mai puțin semnificative
- $\forall x \in \mathbb{R}$, $x = \pm 0{,}m * b^e$
  - m - mantisa numărului
  - b - bază de numeraţie
  - e - exponent
- ! $b=2$

Mantisă subunitară

- <u>Def 1</u>: Un număr real x se scrie cu ***mantisă subunitară*** şi exponent al unei baze b, dacă x = $\pm 0,m * b^{e}$
- <u>Def 2</u>: Un număr real x, x $\neq 0$, se scrie cu ***mantisa subunitară normalizată***, dacă x este scris cu mantisă subunitară şi exponent al bazei b şi dacă are loc: $\frac{1}{b} \leq m < 1$.

Ex : $0,12345678 * 10^{4}$ - este scris normalizat

$0,004371 * 10^{-4}$ - nu este scris normalizat

Mantisa ”supraunitară”

- Def 3: Un număr real x, x $\neq$ 0, este scris cu ***mantisa între 1 şi 2***, dacă x se scrie în baza 2 sub forma : $x = \pm 1{,}m * 2^e$

- Def 4: Un număr real x este reprezentat în calculator în ***virgulă mobilă*** dacă pentru reprezentarea internă se utilizează scrierea lui x în baza 2 cu exponent şi cu ***mantisă subunitară*** sau cu ***mantisă între 1 şi 2***.

Reprezentarea în virgulă mobilă

$n \in \{32,64\}$ <u>IEEE P754 Simplă precizie</u> / <u>Dublă precizie</u>

C pe 8/11 biți; M pe 23/52

Q – deplasament $\in \{127,1023\}$

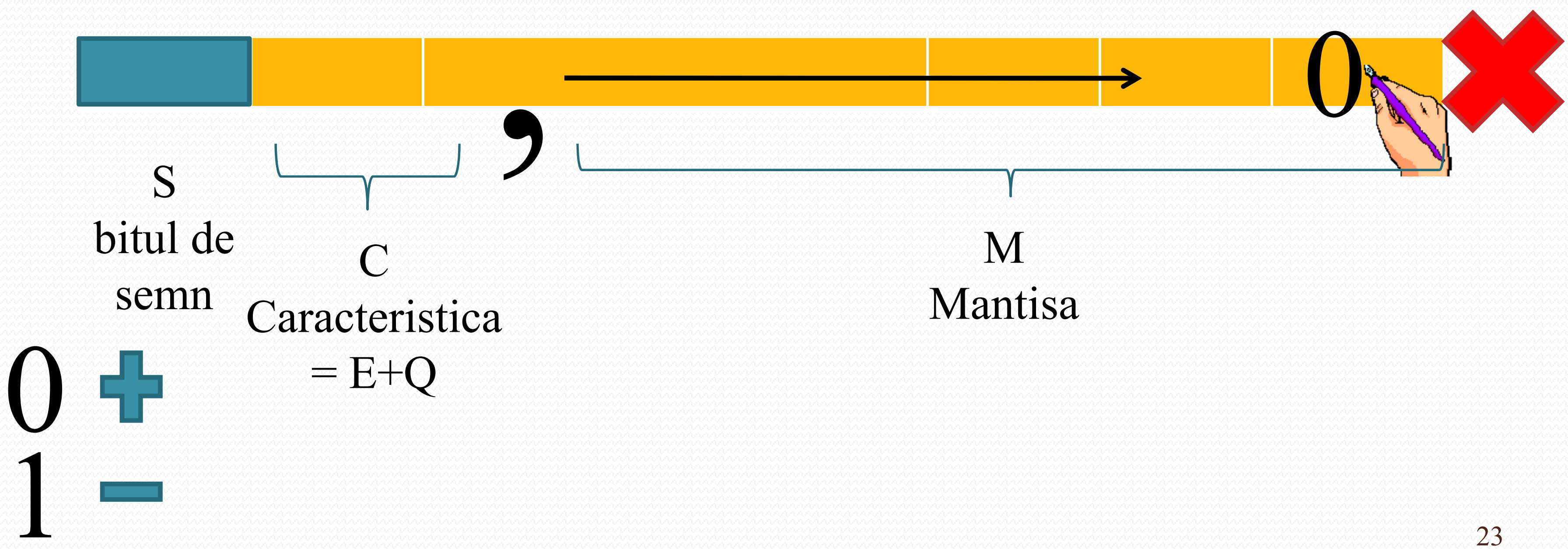

Valori speciale

Valoare	S (semn)	C (caracteristica)	M (mantisa)
0_+	0	0...0	0...0
0-	1	0...0	0...0
-inf	1	1...1	0...0
+inf	0	1...1	0...0
NaN (not a number)	1 sau 0	1...1	valoare nenulă

Intervale de reprezentare

Precizie	Binar Valoare absolută	Zecimal Valoare absolută
Simplă	minim = 2^{-126} maxim = $(2-2^{-23})*2^{127}$	minim ≈ 10^{-38} maxim ≈ 10^{38}
Dublă	minim = 2^{-1022} maxim = $(2-2^{-52})*2^{1023}$	minim ≈ 10^{-308} maxim ≈ 10^{308}